

POLITICA

OPINIÓ

Una carta del Parlament amb Osijek al darrere

Josep M. Figueras *

Finalment les posicions es defineixen. Per ara, ningú no ha dit que a Iugoslàvia hi ha una guerra civil. Això és bo per saber què es pot esperar. Sèrbia i no és ara el moment de comparar-la amb Castella, ha destruït Vukovar enmig de la indiferència europea com ahir es va destruir Gemika. Sembla que ara és el tom d'Osijek, una ciutat de cent seixanta mil habitants. Una ciutat que serà runa i després colonitzada, repoblada per serbis mentre els croats fugiran i els sentimentals europeus ho lamentaran en silenci.

La guerra entre Sèrbia i Croàcia és més que una guerra per una qüestió de límits fronterers, hi ha odís vius que són resultat de ferotgies ancestrals. S'hi barreja el conflicte religiós amb una tradició de sang entre veïns. Ho explica molt bé Oriol Malló en el setmanari *El Temps* que per cert s'està convertint en una publicació excel·lent. Les matances que tenen lloc en aquests moments en l'indret de l'Europa mediterrània tenen un silenci massa feixuc a Catalunya. No hem d'entrar en les raons del conflicte ara. Si uns tenen els ustaxi, altres tenen els chetnik i si uns van fer ahir salvatjades ara les tomen a fer altres. Pels mals veïns només hi ha la solució, si el seny no s'imposa, de la separació i cadascú a casa seva. Uns volen, però, fer la seva casa més gran, tenir un espai de seguretat, garantir els drets de les seves minories en terra d'altri, etc. Tot un cúmul de raons que malauradament només es resolen, ara per ara, amb qui té més potència de foc. Com sempre els dèbils paguen les culpes i morts i exilis; destrucció i misèria és el llegat que es deixa pel futur.

Hem escoltat veus, inconscients per la intel·ligència des de la qual s'han dit, que volen fer-nos adonar que aquest és el destí final dels nacionalismes. No matisen entre nacionalismes alliberadors i reivindicatius i nacionalismes expansius i imperialistes. Potser defensarien els francesos el 1808 quan ocupaven Barcelona? Potser defensarien els musulmans el segle IX o X? Potser defensarien els anglesos a Menorca? Potser, siguem clars, defensarien l'esclavitud? A costat de qui estarien aquestes veus: de Spartacus i Toussaint-Louverture o dels romans i els francesos colonitzadors d'Haiti? S'imposa serietat en el debat públic. La propaganda electoral és una cosa i tergiversar les paraules una altra. Si un vol defensar l'esclavitud a Sèrbia o el que sigui, que ho faci, però aquest discurs de contenció davant els perills hipotètics malmet la dignitat i només amb la paraula del temor i la por no n'hi ha prou. Acabaríem justificant el lladre que et pren la cartera no fos cas que et clavés una ganivetada. Quan la barbàrie és a frec de casa nostra lamento viure en una terra que s'ho mira amb la mateixa calma que qualsevol

film televisiu i no és capaç de dir almenys uns mots d'ordre i mesura, de respecte i adhesió.

Podrà ser discutible enviar un cos expedicionari de voluntaris, seria internacionalitzar el conflicte, però l'embargament d'armes i deixar les solucions a la diplomàcia mundial em recorden massa la casa que crema i les autoritats decideixen qui ha de tenir el comandament de les tasques d'extinció, els bombers, la policia, els voluntaris cívics o tants n'hi ha! Croàcia espera d'Europa un gest, potser hauríem de dir que esperava, ja que s'ha desenganyat i quan les paraules callen els canons bramen.

M'alegra que el president Franjo Tudjman rebi un homenatge per part del Ciemen al costat de Fèlix Cucurull com una mostra de simpatia per la llibertat dels pobles. Els demòcrates se n'han d'alegrar. Tradicionalment Catalunya ha vibrat davant els pobles que guanyen la seva emancipació, ahir era Irlanda, avui Lituània i demà Croàcia. Potser un missatge de salutació del Parlament seria només a tall testimonial el reconeixement de la solidaritat entre les nacions que malden per la seva supervivència. Potser una visita del president de la Generalitat seria l'acte més emotiu d'aquestes festes de Nadal. Catalunya ha d'anar endavant només en carreteres i ponts, només amb túnels i TAV? En el camp de les idees i dels fets polítics internacionals tenim alguna cosa a dir. Des de forçar Espanya perquè, com Alemanya fa, efectui el reconeixement de Croàcia, fins a fer sentir la veu imposant la ploma davant la pistola. La vocació internacional de pioner per la pau de l'Estat espanyol ha de jugar en casos com el de Croàcia; no és un conflicte minoritari d'uns escamots insignificants sinó una guerra total amb destruccions múltiples i generalitzades. I més a prop que l'Orient Mitjà.

Solidaritat amb el conflicte sèrbo-croat

Catalunya hauria de fer sentir la seva veu per la pau. A vegades un simple missatge de fraternitat té un valor més alt i potser per la por i la prudència que de Madrid sigui incomprens aturi la voluntat interior de molts parlamentaris i representants del poble català. El que estic segur és que el poble català voldria que hi hagués pau entre Croàcia i Sèrbia. Que tinguessin una vida tranquil·la i lliure. Separada. Que Madrid autoritzi la Creu Roja catalana a col·laborar-hi. I pel que no cal demanar autorització és per fer una carta advocant per la pau i transmetent esperança. Una lletra que fos de simpatia i coratge. Uns mots que encarnessin l'ideal del segle XVIII dels drets de l'home i la mateixa naturalesa de l'essència humana: el desig de llibertat. El Parlament de Catalunya aprova aquests dies a corre-cuita lleis d'universitats i el tirar endavant dels túnels i del que sigui. Potser no hi haurà temps per aquest missatge, segur. El pas de la història ens dirà potser que quan Croàcia maldava per la seva llibertat, a Catalunya estàvem preocupats per un impost municipal, un túnel a Horta i el preu dels torrons. ■

* Josep M. Figueras és professor de Ciències de la Informació a la UAB i historiador